

2021 metų pabaigoje LR Seimas pakeitė nuo 2022 metų sausio 1 dienos Gyventojų pajamų mokesčio neapmokestinamo pajamų dydžio (toliau – NPD) formules. Naujovė, kurios niekada nebuvo – dabar yra dvi formulės. Viena formulė – jei darbo užmokestis siekia 1 678 eurus per mėnesį, o kita – kai ši suma yra viršijama.

Jei darbuotojo darbo užmokestis mažesnis, pritaikius geresnę formulę, jis gaus daugiau pinigų. Tačiau dviejų formulių atsiradimas sukels galvos skausmą buhalteriiui, kuris skaičiuoja darbuotojui darbo užmokestį ir pagal darbuotojo prašymą taiko NPD formulę.

Gali nutikti taip, kad vieną mėnesį darbuotojui bus taikoma viena formulė, o kitą mėnesį – jau kita. Pavyzdžiui, jei darbuotojui bus skirta premija ar kitokia papildoma išmoka. Noriu paminėti, kad buhalteriiui taikyti formules nėra sudėtinga, tačiau darbuotoją, gaunantį darbo užmokestį, formulės nedomina. Jį domina darbo užmokestis ir „rankas“.

Esminė problema bus 2023 metai, kai mokesčių administratorius pagal kiekvieną darbuotoją suformuoja metinę Gyventojų pajamų mokesčių (GPM) deklaraciją ir tuo pačiu pritaiko metinę neapmokestinamo pajamų dydžio formulę (MNPD).

Mokesčių administratorius taip pat turės dvi formules. Manau, kad daliai darbuotojų dėl MNPD (taip jau vyksta eilę metų) teks papildomai sumokėti gyventojų pajamų mokestį, nes į MNPD įskaičiuojamas ne tik darbo užmokestis, kurį gauna darbuotojas, bet ir kitos pajamos, pavyzdžiui dividendai, palūkanos, įvairaus turto pardavimas ir kt.

Praktika tokia, kad jei metams pasibaigus darbuotojui reikia papildomai sumokėti, kyla nepasitenkinimas, kodėl privalu mokėti. Tokiais atvejais dažniausiai mokesčių administratoriai nuo aiškaus paaiškinimo atsitraukia sakydami, jog neteisingai paskaičiavo buhalterė.

Vis dėlto ji teisingai skaičiuoja darbo užmokestį ir teisingai išskaito mokesčius. Sudėtingiausia paaiškinti darbuotojui, kad visa problema yra NPD formulė, t.y. įmonė taiko NPD formulę, o mokesčių administratorius MNPD formulę ir todėl darbuotojui tenka primokėti GPM.

2023 metais bus tik vienas geras aspektas – galbūt darbuotojas nekaltins buhalterio, kad jis neteisingai paskaičiavo mokesčius. Nuo 2022 metų gegužės 1 dienos nelieta buhalterio, atsiranda apskaitą vedantis asmuo.

Šių metų pradžiai aš siūlau labai atidžiai pasirinkti vieną iš formulių, t.y. geresnę formulę taikyti tik tiems darbuotojams, kurie gauna tik minimalią algą ir jokių kitų pajamų

neuždirba. Jei darbuotojui metų eigoje yra skiriamos premijos ar kitos išmokos, siūlyčiau taikyti blogesnę formulę, t.y. iš darbuotojo išskaityti daugiau mokesčių. Viską išlygins mokesčių administratorius, taikydamas MNPD formulę. Laimingesnis darbuotojas yra tada, kai jis gauna išmoką metams pasibaigus iš mokesčių inspekcijos, nei tokiu atveju, kai pačiam tenka primokėti.

Artūras Kapitanovas, mokymų įmonės COUNTLINE lektorius, auditorius, mokesčių konsultantas.

